

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig

Győri Péter

Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.
Balatonföldvár

Inkább olvasgatásra, elmélkedésre...

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 1.0

25 éve történt

1989. augusztus 25., péntek
Magyar Távirati Iroda

A szociális feszültségek növekedése számos ponton veszélyes határokhoz érkezett.

Jelentős csoportok végletesen leszakadtak, másoknál fennáll ennek veszélye. Ez a gazdasági és politikai konszolidáció akadályává is válhat.

Egyebek között ezt tartalmazza az a közlemény, amelyet a politikai egyeztető tárgyalások (Kerekasztal) II/2-es számú

„A gazdasági válság szociális következményei és kezelésének módjai,,
elnevezésű szakértői munkabizottság juttatott el augusztus 24-én tartott üléséről.

... miközben a mai politikai közéletre sokszor az intolerancia, a vádaskodás jellemző, a munkabizottság ülésén - pártállástól függetlenül - mindenki arra törekedett, hogy a nehéz sorban élők ne eshessenek napi politikai konjunkturális küzdelmek áldozataivá...

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

1989. február 28. a „Hajléktalanokért” Társadalmi Bizottság létrejötte: „Az érintett intézményeknek az aktuálisan más lakhatási lehetőségekkel nem rendelkező, hajléktalan személyek fővárosi átmeneti szállóiként (hajléktalanok menhelyeiként) kellene funkcionálniuk.”

1989. november: folynak a „szakértői tárgyalások” a HTB képviselője és a főváros vezetése között arról, hogyan lehetne a hajléktalanok lakhatási problémáit megoldani.

1989. november 29. Az addig a Keleti pályaudvaron csövezők egy – magukat hajléktalanoknak nevező – csoportja, miután sikertelen tiltakozások közepette a MÁV kirakja őket a pályaudvarokról, üldözdemonstrációba kezd a Blaha Lujza téri aluljáróban.

1989. december 2. A Minisztertanács dönt ingatlan biztosításáról a volt Munkásörség, illetve a felesleges MSzMP-ingatlanok közül az elhelyezéshez.

1989. december: befejeződik az üldözdemonstráció, a résztvevők átmenetileg egy csepeli szakmunkásképző tornatermében, majd a Vajdahunyad utcai és Bánya utcai volt munkásór laktanyában kapnak helyet.

Megalakul a Menhely Alapítvány.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 2.0

**Rendszerváltás
előtti évek**

Figyelemmel kísérjük és elősegítjük, hogy a BPB 1986. június 24-i határozatának végrehajtását az érintett párt- és állami szerveknél kiemelt feladatként kezeljék. **Fel kell készülni a várható társadalmi-politikai és gazdasági feszültségek közbiztonságra gyakorolt negatív hatásainak kezelésére.** /Igy pl: a belső ellenséges, ellenzéki erők aktivizálódására; a társadalmi és személyi tulajdon fokozott védelmére; a munkaerő-átcsoportosításból adódó esetleges munkanélküliek munkakerülő életmódja kialakulásának megelőzésére stb./

MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottságának ülései 1987.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Hátrányosan befolyásolja a főváros közbiztonságát a létező lumpen, munkakerülő réteg, akik hajlamosak a legkülönbözőbb bűncselekmények elkövetésére. Egy részük egészségügyi, szociális gondozást is igényelne.

MSZMP Budapesti Pártbizottságának ülései 1986.

A főváros életében **komoly gondot okoz a mintegy tizezer csavargó, munkakerülő és kb. tizenkétezer nyilvántartott alkohlista.** A társadalom periferiájára szorult személyek előbbi csoportját azok képezik, akikre a munkakerülő, bűnöző életvitel, életmód a jellemző. Ezek társadalmi veszélyessége a legnagyobb. **A második csoportra az alkohlista életmód és a létfenntartás érdekében végzett alkalmi munka a jellemző.** ... A társadalmi összefogás szélesítése mellett bővült az arra rászorulókról való egészségügyi és szociális gondoskodás. Ezzel párhuzamosan – a szocialista törvényesség megtartása mellett – sor került adminisztratív eszközök alkalmazására is.

Az erőfeszítések ellenére a kívánt eredményt nem sikerült elérni. Ehhez a közveszélyes munkakerülés szigorúbb szabályozása, a munkára kötelezés lehetősége lenne szükséges.

MSZMP Budapesti Pártbizottságának ülései 1985.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
 Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Ugy ítéljük meg, hogy a lakások elosztásánál az igazságos és jó döntésekhez nem elég csak a családok szociális, jövedelmi és vagyoni viszonyait alapul venni.

Szükség van annak ismeretére is, hogy a lakásigénylő hogy végzi munkáját, milyen magatartást tanusít a munka- és lakóhelyén, a társadalmi együttélés szabályait hogy tartja be. Igy kerülhető el, hogy lumpen, munkakerülő stb. személyek esetleg másokat is megelőzve jó minőségű bérlakáshoz jussanak.

MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottságának ülései 1982.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
 Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Btk eltérően szabályozza a korábban hatályos törvénytől. Az új törvényi rendelkezés szerint a munkakerülő életmód folytatása csak akkor bűncselekmény, ha a munkaképes elkövetőt korábban már közveszélyes munkakerülés vátsége vagy szabálysértés miatt megbüntették és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatóságának megszüntetésétől két év még nem telt el.

A törvényalkotó az új törvényi tényállás megalkotásánál abból indult ki, hogy ha az elkövetőt két éven át nem vonják felelősségre, úgy azalatt nyilván dolgozott, s megvan a remény arra, hogy a korábbi büntetés elérte a célját.

Továbbra is adott viszont a szabálysértési felelősségre vonás lehetősége, amely szabálysértés harminc napig terjedhető elzárással büntethető. Amennyiben az elkövetőt akár közveszélyes munkakerülés szabálysértése, vagy bűncselekménye miatt két éven belül már megbüntették, mindenképpen egy évig, - visszaesés esetén másfél évig - terjedő szabadságvesztéssel lehet büntetni.

MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottságának ülései 1980.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 3.0

A 70-es évek

1978. évi IV. törvény
a Büntető Törvénykönyvről

Közveszélyes munkakerülés

266. § Az a munkaképes személy, **aki munkakerülő életmódot folytat**, ha korábban közveszélyes munkakerülés vétsége vagy szabálysértése miatt megbüntették és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatóságának megszűnésétől két év még nem telt el, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, javító-nevelő munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

Mellékbüntetésként kitiltásnak is helye van.

A kitiltás

60. § (1) A törvényben meghatározott esetekben azt, akit szabadságvesztésre ítélnék, egy vagy több helységről vagy az ország meghatározott részéből ki lehet tiltani, ha e helyeken tartózkodása a közérdeket veszélyezteti.

(2) A kitiltás legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama öt év.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

A jövőben hathatós intézkedéseket kívánunk tenni az egyre nagyobb számú lumpen emekkel, csavargó, munkakerülő személyekkel szemben is, akik tekintve, hogy munkát nem vállalnak, lét-fenntartásukat bűncselekmények elkövetése útján biztosítják és utánpótlását jelentik a veszélyes bűnözőknek.

MSZMP Budapesti Pártbizottságának ülései 1978.

A fogvatartotti létszám alakulása 1970 és 2002 között

Év	Előzetesen letartóztatott	Elítélt	Kényszer-gyógykezelt	Elzárásra beutalt	Egyéb	Összesen
1970	3 234	14 019	349	772		18 374
1980	2 539	12 351	229	957	1 452	17 528
1990	3 246	8 897	146	30		12 319
2000	4 105	11 201	173	60		15 539

Forrás: Bv. Országos Parancsnokság

Az adatok a december 31-i létszámot tartalmazzák

Az Egyéb rovat a szigorított őrizet, a szigorított javító-nevelő munka és a munkaterápiás alkoholelvonás adatait tartalmazza

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

A **Nagyfai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet** feladata az egészségügyi utókezelésre szoruló fogvatartottak ellátása. A Szeged és Hódmezővásárhely közötti műúttól kb. 10 km-re, az Élő-Tisza és a Holt-Tisza közötti területen fekszik.

Az objektum **1949-től** letartóztató intézetként, a gazdaság pedig az Igazságügyi Minisztérium Mezőgazdasági Vállalat keretében az **Állampusztai Célgazdaság** üzemegységeként működött. 1951-től a Szegedi Fegyház és Börtön, a gazdaság a **Közérdekű Munkák Igazgatósága (KÖMI)** irányítása alatt működött. Az intézet 1957 elején önállósult, **Szigorított Büntetés-végrehajtási Munkahely, Nagyfa** elnevezéssel.

Az **1974.** évi 10. tvr. rendelkezett az alkoholisták kötelező intézeti gyógykezelésének ügyében a **Nagyfai Munkaterápiás Alkohollevonó Intézete (MAT)** alapításáról. A MAT, – majd jogutódja a **Munkaterápiás Alkohollevonó Intézet (MAI)** – és a börtönrezsím 1981 márciusáig párhuzamosan működött.

Az objektum az **1990.** május 18-i **közkegyelem miatt kiürült**, a betelepítésére ezt követően folyamatosan került sor. Az elítélteket vegyesipari, karbantartási és mezőgazdasági munkával foglalkoztatják az **Állampusztai Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft.** részlegeként működő gazdaságban.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 4.0

A 60-es évek

A bűncselekmények tettesei között sok a foglalkozás nélküli, munkakerülő, csavargó, valamint a vidékről a fővárosba feláramlott, korábban már büntetett elem. Ezek jelentik főleg a főváros közbiztonságára a legnagyobb veszélyt. A börtönből szabadultak elhelyezése, megfelelő állandó munkába állítása alapvető társadalmi feladat, amelynek megoldásához segítséget nyújtott a 12/1965.sz. Korm.rendelet, valamint az ennek végrehajtása tárgyában kiadott számos főhatósági utasítás. A gyakorlati megvalósítás azonban továbbra is nehéz, a tanácsai és gazdasági szervek keveset foglalkoznak ezzel a kérdéssel.

MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottságának ülései 1967.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

A bűnözés egyik jelentős forrása az alkoholizmus. A súlyos bűncselekmények elkövetőinek mintegy 50%-a büntetett előéletű, 14%-a pedig fiatalkorú. Az elkövetők között feltűnően sok a foglalkozás nélküli, munkakerülő, csavargó, valamint a vidékről a fővárosba feláramlott, korábban már büntetett elem. Nincs megfelelően rendezve a közbiztonságra veszélyes egyének Budapest területéről való kitiltásának gyakorlati lehetősége.

MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottságának ülései 1966.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Budapesti Rendőrfőkapitányság

Budapest, 1961. december 18.
XI/972/1961.
Készült: 28 példányban
Szigorúan bizalmas!

Tájékoztató jelentés
a budapesti "galerik" felszámolásának tapasztalatairól.

A főváros területén élő fiatalkorúak kis töredéke 1956 év nyarán, majd később az ellenforradalom utáni 1957-es és 1958-as években "galerikba" tömörült. A törvényeket és a szocialista együttélés szabályait sértő garázda magatartásukkal veszélyeztették a közrendet és közbiztonságot és a dolgozók felháborodását váltották ki.

A fiatalok e csoportjai kezdetben csupán szórakozást keresve parkokban, tereken jöttek össze. Csoportosulásuk laza formákat öltött, szervezettek nem voltak kialakultak. Lebáztak, iskolai és gyári élményeiket mesélték el egymásnak, majd közösen jártak szórakozó-helyekre, moziba. 1957. és 1958. években e fiatalkorú csoportok tevékenységét károsan befolyásolták a disszidálásból hazatért és a már büntetett előéletű, valamint a népi demokratikus rendszerünkkel tudatosan szembenálló, osztályidegen fiatalkorúak. E három rétegből kerültek ki a csoportok hangadói, "vezérei". Irányításuk alatt a csoportok szervezett, u.n. "galerivá" alakultak át, amelyeknek nevet is adtak. Tagjaik sokszor külsőségekben is kifejezték összetartozásukat. /Egyforma öltözködés, tetoválás, kopasz fej, stb./

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Az ifjúsági bűnözés okait az alábbiakban látjuk;

1./ A könnyelmű, dologtalan életmód utáni vágy,a feltűnő "divatos" öltözködés, költséges szórakozások fedezése céljából való pénzszerzés bűncselekmények elkövetése után,

2./ Vidékről felkerült lakás, munkahely nélküli, csavargó fiatalok, fiúk, lányok, bűncselekmények elkövetésével, prostitúcióval tartják fenn magukat.

3./ Megfelelő befogadóképességű nevelőintézet hiánya miatt a büntetésüket letöltött fiatalok, vagy újra a régi ártalmas környezetbe kerülnek, vagy a "galerikon" keresztül másokat károsan befolyásolnak.

4./ A szülők alkoholista, vagy bűnöző magatartása,vagy a válások miatt megbomlott családi élet.

MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottságának ülései 1961.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 5.0

Az 50-es évek

Budapest területén a közrend és a közbiztonság még erőteljesebb megszilárdítását nagymértékben akadályozza a túlzottan elszaporodott ittasság. Ennek megszüntetése érdekében tárgyalást folytatunk a Budapesti Vendéglátóipar Igazgatóságával és a Büfé Vállalat Igazgatóságával, hogy hassanak oda vállalataiknál, hogy ittas egyéneket ne szolgálgassanak ki és hajtsák végre a vállalatvezetők a fennálló rendelkezéseket.

Az éjszakai ellenőrzések során megállapítottuk, hogy javulás nem mutatkozik, mert a vendéglátóipar dolgozói kiszolgálják az ittas egyéneket azon a címen, hogy a tervet teljesíteniük kell. Ezzel kapcsolatban meg kell még említeni azt, hogy ezekből a lerészegedésekből — melyekben közvetve, vagy közvetlenül hibásak a vendéglátóipar dolgozói — erednek túlnyomó részben a fosztogatások, rablások, utcai botrányok, tömeges verekedések, sőt a hatósági közeg elleni erőszak túlnyomó többsége is.

Az utóbbi időben a főváros területén, az egyes szórakozóhelyeken, utcákon, nagy számban találhatók olyan prostituáltak, akik az amnesztiarendelet folytán szabadultak az internálótáborokból, vagy egyéb büntetőintézetekből.

Szabadulásuk után a prostituáltak csak egy kis része kapcsolódott be a termelő munkába, míg a többsége újra visszatért a keresetszerű titkos kéjelgés folytatásához. A prostituáltak egyrésze a vendéglátóiparban helyezkedett el, ahol munkájukon keresztül ismerkednek meg férfakkal.

Egyes szórakozóhelyeken a felszolgálók, pincérek közvetítik a prostituáltakat a pénzes férfiaknak és a vidékről feljövő dolgozóknak.

BM budapesti főosztálya beszámolója 1954.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

A prostitúció társadalmi veszélyessége igen komoly. A prostituáltak ellepik a szórakozóhelyeket, rossz irányba terelik a fiatalságot és nagymértékben terjesztik a nemibetegséget. A megfertőzött dolgozó kiesik a termelő munkából és kezelése sok gyógyszer felhasználásával jár.

Ez évben zárt kórházi kezelésre szifilisz és gonorrhea megbetegedéssel 490 prostituáltat adtunk át a Kun utcai kórháznak. A megfertőzött férfiak száma 1954. január 1-től június 1-ig (tripper) 1374 és a vérbajjal megfertőzött férfiak száma ugyanezen idő alatt 18 fő. Ezekben az adatokban nem szerepel azoknak a megfertőzött férfiaknak a száma, akikről a hatóság nem szerez tudomást, mert betegségüket privát orvossal kezeltek.

A közerkölcs megjavítása érdekében felsőbb szerveink felé az alábbi javaslatot tettük:

1. Egy „átnevelő intézet” felállítását, ahol olyan prostituáltakat helyeznénk el, akik csavargó életmódot folytatnak, de koruknál fogva még nevelhetők. Ezen intézetben meghatározatlan ideig lehetne a beutaltakat tartani, ahol szakmát tanulnának, hogy szabadulásuk után a részükre megjelölt munkahelyen munkát vállaljanak. Akinél egy-két hónapi bentartás után javulás volna tapasztalható, az szabadlábra kerülne, míg aki erre nem mutat hajlandóságot, az továbbra is az intézetben maradna.

2. Javasoljuk egy „átmeneti otthon” felállítását is, amely arra szolgálna, hogy a büntetőintézetből, vagy átnevelő intézetből szabadultak részére egy-két hetes elhelyezést biztosítsanak. Ugyanis a büntetőintézetből szabadultak lakás, hozzátartozó hiányában kénytelenek egyesenes italboltokba, terekre, pályaudvarokra menni és így újra a bűnözés útjára térnek.

BM budapesti főosztálya beszámolója 1954.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 6.0

Az „50-es évek”

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

A DOLGOZÓ NÉP ALKOTMÁNYA

Tisztelt Országgyűlés!

...A Párt szükségesnek tartja a népi demokrácia alaptörvényének megalkotását, hogy az állampolgárok jogait és kötelességeit, az állami, gazdasági és társadalmi rend alapvető változásait, **a magyar köztársaság népi jellegét a törvény erejével, alkotmányban szentesítsük....**

A magyar népnek eddig nem volt alkotmánya.

Amit általánosságban annak neveztek, az különböző jogszokások és jogalkotások gyűjteménye volt.

... egyre inkább gátat vetünk annak, hogy ember az embert kizsákmányolja.

Nő és erősödik népgazdaságunkban a termelőeszközök szocialista tulajdona, mint népi demokráciánk megingathatatlan alapja. Ezek a változások, melyekhez szervesen kapcsolódik hároméves tervünk sikeres megvalósítása, azt is eredményezték, hogy

megszűnt nálunk a munkanélküliség, a válságtól való félelem és erőteljesen nő dolgozó népünk jóléte és kultúrája.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Eltűnt a földesurak osztálya, a tőkéseket pedig **kiszorítottuk** az ipari termelés, a nagykereskedelem döntő területeiről, a külkereskedelemből, a hitelszervezetből. ... Másfél esztendő nem elég arra, hogy a sokszázezer-főnyi ipari munkás mindegyike megértse ennek az óriási változásnak a jelentőségét.

Kezd átmenni az öntudatukba, hogy most már ők az ország, maguknak építenek.

... a munka, ami azelőtt kényszerű robot volt, ma becsület és dicsőség dolga.

..A tőkések által kizsákmányolt proletariátus túlnyomó többsége felszabadult, szocializmust építő munkáosztállyá változott. (Nagy taps.)

Az értelmiség zömét a szocialista átalakulás előkészületlenül és váratlanul érte; ennek megfelelően tartózkodó magatartást tanúsított. ... Az értelmiség egy részében az a gondolat merült fel, hogy a ... építése az intelligencia szerepének és jelentőségének lebecsülésével, csökkenésével jár.

... tíz éven belül ...megháromszorozódik a technikai értelmiség, a mérnökök, gazdászok száma.

... nem a régi értelmiség félreszorítását, hanem felfrissítését fogja eredményezni.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

...az alkotmány az állam és az államvezetés felépítésében az eddigi helyzethez képest alapvető különbségeket mutat fel. Ilyen különbség az eddigi állapotokkal szemben a törvényhozó és a végrehajtó hatalom egysége,

... a helyi tanácsok nemcsak önkormányzati szervek, de egyben a központi hatalom végrehajtó szervei is.

...nálunk a termelési eszközök zöme már társadalmi tulajdonban van,

"a Magyar ...köztársaságban minden hatalom a dolgozó népé".

"A Magyar ...köztársaság társadalmi rendjének alapja a munka,,

"Minden munkaképes polgárnak joga, kötelessége és becsületbeli ügye, hogy képességei szerint dolgozzék"

«Mindenki képessége szerint, mindenkinek munkája szerint»,,

Nálunk tehát az alkotmányra azért van szükség, hogy a dolgozóknak tetsző és a nekik előnyös társadalmi rendet szilárdítsa meg.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

A mi alkotmánytervezetünk következetesen demokrata.

A burzsoá alkotmányokban is gyakran le van fektetve a törvény előtti egyenlőség, a polgárok teljes egyenlősége. De mindannyian tudjuk, hogy amikor a jogok gyakorlásáról volt szó, a szegény nem egyenlő a gazdaggal, a kapitalista munkáltató nem egyenlő a munkással, a művelt ember a műveletlennel.

A polgári demokrata államok, melyek olyan

szívesen oktatnak ki bennünket a demokrácia, "az igazi demokrácia" alapelemeire,

ebben a tekintetben is vizet prédikálnak és bort isznak. Ezekben az államokban a törvényben lefektetett egyenlőség legtöbbször papíron marad.

Az imperialistáknak természetesen nem tetszik az alkotmánytervezet. ...A burzsoá bírálók túlnyomó többsége az alkotmányt az első betűtől az utolsóig elveti és nem talál benne semmi jót. ...

Végül a burzsoá kritikusok egyhangúlag kétségbevonják, hogy ez az alkotmánytervezet demokratikus,

mert biztosítja a .... vezette munkásosztály döntő szerepét az államon belül.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Nyugodtan el lehet mondani, hogy a .... Párt nélkül nem tudtuk volna megverni a régi reakciós rendet, nem építettük volna fel az országot. Nélkülünk nem valósultak volna meg az újjáépítés nagy eredményei.

Ha a magyar dolgozó népet ma a biztonság, a megelégedés, a jövőbe vetett bizalomnak az az érzése tölti el, mely újabb sikereink záloga és jövő boldogulásunk biztosítéka, úgy ebben Pártunké az érdem oroszlánrésze.
(Nagy taps.)

...A magyar dolgozó nép azzal ismeri el és azzal hálálja meg teljesítményeinket, hogy eddigi jó tapasztalatai alapján és a további jó munka biztos tudatában önként, szívesen követi a magyar ... Pártjának vezetését. És ezt a tényt helyes, szükséges a Magyar ...köztársaság alkotmányában is leszögezni.

Az alkotmány új bizonyítéka lesz annak, hogy a mi szavunkra építeni lehet, mint a kösziklára.

Kívánom a magyar dolgozó népnek, az egész magyar nemzetnek, hogy ez alkotmány jegyében, annyi balsors és szenvedés után a jövődő századokon át éljen békében, erőben, boldogan és szabadon! (Nagy taps.)

(Rákosi Mátyás beszéde az Országgyűlés 1949. augusztus 17-i ülésén.)

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 7.0

1945

Magyar Belügyminisztérium
Szám: 138.000/1945.
VI.

Tárgy: A közigazgatási eljárás során a személyes szabadság korlátozásával járó különleges rendőri intézkedéseknél – rendőrhatalósági felügyelet, rendőrhatalósági őrizet, kitiltás – követendő eljárás szabályozása.

Valamennyi rendőr-főkapitányságnak, városi, járási és kerületi kapitányságnak

Székhelyén

A hozzám beérkezett ügyekből megállapítottam, hogy a rendőrhatalóságok ellentétes gyakorlatot folytatnak. Ezért szükségét látom annak, hogy a rendőrhatalósági felügyelet, a rendőrhatalósági őrizet alá helyezés kérdéseiben mindenre kiterjedő rendelkezést állapítsak meg.

A rendkívüli idők rendkívüli intézkedéseket tesznek szükségessé. Ilyen rendkívüli intézkedések az állam biztonságára, a közrendre és közbiztonságra veszélyes, aggályos és gyanús, valamint a gazdasági okokból káros egyéneknek rendőri felügyelet alá helyezése, rendőrhatalósági őrizetbe vétele (internálása), kitiltása, valamint a külföldiek ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések.

Polgári személyeknek kontradiktórius²⁵ eljárás nélkül közigazgatási úton való őrizetbe vételét elrendelni, őket lakóhelyükről kitiltani, illetve más községbe őrizetbe helyezni olyan intézkedések, amelyekre csak rendkívüli körülmények között kerülhet sor olyankor, amikor ezt magasabb állami érdekek indokolják.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

1. Ipari munkás, kisparaszt és földmunkás nyilas párttagok, akik a nyilaskeresztes párttagságon kívül más tevékenységet nem fejtettek ki, a nyilaskeresztes pártba 1944. március 19-e előtti időkben léptek be, s onnan 1944. március 19-e előtt ki is léptek, rendőri felügyelet alá helyezendők. Ténylegesen nyilas párttagnak azt az egyént kell tekinteni, aki két hónapon keresztül párttagdíját befizette.

2. Rendőri felügyelet alá helyezendők azok, akik a letűnt kormányrendszereket, pártokat, vezető személyiségeket, az imperialista háborút nyilvánosan feldicsérték, vagy demokraciellenes magatartásukat a nyilvánosság előtt is kifejezésre juttatták, amennyiben bármely okból a népbüvétségnek nem adhatók át.

10. Internálándók, könnyebb esetben rendőri felügyelet alá helyezendők azok a feljelentők, besúgók, akik bármely okból a népbüvétség elé nem állíthatók.

11. Internálándók korcsmárosok, trafikosok, borbélyok és azok a személyek, akik a közönséggel való közvetlen kapcsolatuk során elsőrendű terjesztői voltak a fasiszta propagandának akkor is, ha 1944. márc. 19. előtt léptek be vagy léptek ki a korábban felsorolt pártok valamelyikébe. (sic!)

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Külön kell hangsúlyozni a mindenkori esetenként való személy szerinti elbírálás fontosságát. Mérlegelni szükséges elsősorban azt, hogy a gyanúsított munkás-e vagy kisparaszt, aki kizárólag a megtévesztő propaganda hatása alatt lépett be a nyilaspártba, és onnan később ki is lépett. A kétkezi dolgozók mozgási szabadságának biztosítása – természetesen a politikai szempontok megóvása mellett – újjáépítési érdek.

Súlyosbító körülményként kell venni, ha valaki a régebbi időkben szociáldemokrata vagy kommunista párttag volt, és utóbb az előbb említett fasiszta pártok valamelyikében tevékenykedett. Viszont enyhítő körülménynek kell betudni azt, ha valaki az utóbbi időkben bekapcsolódott az ellenállási mozgalomba, és ott aktív tevékenységet fejtett ki.

A felsorolt rendelkezésekből megállapítható, hogy az eljáró rendészeti szervek ez ügyekben nagy diszkrecionális jogkörrel rendelkeznek, éppen ezért a rendészeti eljárás során működő hivatalnokok lelkiismereti és felelősségük tudatában járjanak el akkor, amikor a hatályban lévő jogszabályokat alkalmazzák.

Budapest, 1945. június 21-én.

Erdei²⁸
miniszter

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

XIII. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK		
772.	Diáktartó és lakást albérlő adó	7 093
773.	Házfelügyelő, házmester	19 293
774.	Takarító, takarítónő, bejáró, bejárónő	41 263
775.	Zenész	49 225
776.	Mutatványos, bűvész, kótéltáncos, artista stb.	3 651
777.	Mozgóképezőház	3 016
778.	Kóborcigány és csavargó	762
779.	Egyéb foglalkozásúak	10 107
780.	EGYÉB FOGLALKOZÁSOK ÖSSZESEN	134 410

1941. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS
Összefoglaló adatok
Foglalkozás

XIV. FOGLALKOZÁSNÉLKÜLIEK		
781.	Nem családjukban élő tanulók, intézeti növendékek eltartójuk megnevezése nélkül	9 676
782.	Községi vagy egyéb közsegélyből élők	17 064
783.	Állami gyermekmenhely által eltartott	26 505
784.	Koldus	4 459
785.	Árvaházak és egyéb jótékony intézetek által eltartottak	9 703
786.	Szegényházban elhelyezett egyén	7 233
787.	Kórházi, tébolydai ápolat, ha eltartójának foglalkozása nincs kimutatva	18 005
788.	Letartóztatottak és javítónevelő intézetekben elhelyezett egyének	12 031
789.	FOGLALKOZÁSNÉLKÜLIEK ÖSSZESEN	104 676

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 8.0

Két háború
között

1939. évi II. törvénycikk

„(1) A minisztérium elrendelheti, hogy azokat a személyeket, akiknek bizonyos községben vagy az ország bizonyos részeiben való tartózkodása **a közrend és a közbiztonság vagy más fontos állami érdek szempontjából aggályos vagy gazdasági okokból káros**, községi illetőségükre tekintet nélkül abból a községből, illetve az országnak abból a részéből ki lehet tiltani. Az ilyen személyeket **akár tartózkodási helyükön, akár az ország más helyén rendőrhatalósági felügyelet, vagy a szükséghez képest rendőrhatalósági őrizet alá is lehet helyezni.**

(2) A jelen § alapján rendőrhatalósági őrizet alá helyezett személyeket képességeiknek megfelelő **munkára lehet kötelezni.**”

A mindenkori miniszterelnökök és a magyar királyi Belügyminisztérium különböző osztályai – az 1939. évi II. törvénycikkre hivatkozva - egyre több **internálással** kapcsolatos rendeletet és belső utasítást adtak ki.

A kitiltás, internálás, rendőrhatalósági felügyelet (röviden: ref.) jogi alapja a 8130/1939 sz. ME. rendelet, illetve a végrehajtása tárgyában kiadott 760/1939 sz. BM. rendelet lettek.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

A zalaegerszegi **internálótábor** a belügyminiszter 1924. december 15-ei hatállyal megszüntette.

Az az ötlet, hogy **alakítsák át dologházá** a közveszélyes munkakerülők számára, hamar hamvába halt ideának bizonyult.

Helyén egy esztendő múltán **tüdőbeteg-szanatórium** létesült.

1919. február 22. XX. Néptörvény „A forradalom vívmányait veszélyeztető egyéneknek **rendőri felügyelet** alá helyezéséről és őrizet alá vételéről”

1919. december 5. (91383/1919 sz.) BM rendelet „állam biztonságára vagy a közrendre és közbiztonságra veszélyes, aggályos és gyanús, valamint gazdasági okokból káros egyének **őrizetbe vételéről**”

KOVÁCS TAMÁS: AZ INTERNÁLÁS MINT RENDÉSZETI VÁLASZ ÁLLAMBIZTONSÁGI ÉS ÁLLAMRENDÉSZETI KIHÍVÁSOKRA 1919-1945 KÖZÖTT

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 9.0

Múlt
századforduló

72. §.

Mindazok a helyek, a melyek titkos kéjlegéssel, kerítéssel vagy fajtalansággal gyanusítható férfi vagy nőszemélyek gyülekezési helyéül szolgálnak, mint a hely-szerző üzletek, alsóbbbrangu kávéházak, kávétermékek, vendéglők, zugszállodák, a hely nélkül csavargó cselédek szállásai, táncztermek, táncziskolák, továbbá csap-székek és hasonló lebujok a rendőrség által gyakrabban átvizsgálandók és az ott talált foglalkozás nélküli személyek igazolás, esetleg orvosi megvizsgálás végett a rendőrséghez előállítandók.

Budapest főváros törvényhatósági bizottsága közgyűlési jegyzőkönyvei 1907,
Szabályrendelet a prostitúcióról.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

18. §. Koldusok feltétlenül, csavargók, rendes foglalkozás nélkül levő, vagy a közbiztonságra veszélyesnek ismert egyének gyanús körülmények között bármikor, de különösen éjszakának idején, járó-kelő alakosok, mutatványosok, korcsma-zenészek és énekesek stb. pedig, habár engedéllyel bírnak is, bárminemű kihágás esetében rögtön bekísérhetők.

19. §. Az előző szakaszban általánosságban említett osztályokba tartozókul különösen megjelöltetnek:

- a) csavargó koldusok, kik illetőségi helyüket elhagyva, a főváros területén törvényes engedély nélkül alamizsnát gyűjteni járnak;
- b) kik szolgálat, vagy munkakeresés ürügye alatt csavarognak, a nélkül, hogy valahol munkát vállalnának;
- c) házalók, kik engedéllyel ellátva nincsenek, vagy kik annak korlátait áthágják;
- d) bohócok, mindennemű mutatványosok, utczai vagy korcsmai zenészek, kik előadási engedéllyel nem bírnak, vagy a nyert engedélyt áthágják és magukat rendetlenül viselik;
- h) olyanok, kik csoportosan csavarognak, a lakosokat fenyegetik, vagy testi sértések vagy lopások elkövetésére alkalmas eszközökkel vannak ellátva;
- i) kik az elősorolt osztályokhoz tartozó egyéneknek üzletszerűleg lakást adnak, vagy azokat mint szállásadók fel nem jelentik, vagy azoknak fedfedezését vagy elfogását megghiúsítani igyekeznek;
- k) kik másokat csavargásra, koldulásra buzdítanak és arra tanítanak, vagy a koldulás eredményében részt vesznek. — — —

Részletek a Budapest-fővárosi rendőrségről
szóló 1881. évi törvénycikkből.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 10.0

1840-es évek

A helyzet ezen a téren különösen a negyvenes évek közepén vált igen súlyossá, amikor a felső-magyarországi éhínség következményei Pesten és Budán is jelentkeztek. Ezrével költöztek a városba a munkát keresők, alkalmi munkát vállalók és olyanok, akik itt hatósági segélyt reméltek. A korábbi években 2–3000 volt a bevándorlók száma, 1846–47-ben ez a szám a kétszeresére emelkedett, és megjelent ugyanakkor a városban még 6–8000 csavargó is. E két évben Pest város lakossága mintegy 20 000 fővel növekedett. A munkalehetőségek viszont ezekben az években igen nagy mértékben csökkentek.

A hitelválság következtében a kézműiparban már 1845-ben nagy pangás kezdődött, a mesterek – egyes iparágakban – tömegesen bocsátották el legényeiket, vagy bér helyett csupán étellemezést biztosítottak nekik. A nem helybeli mesterlegényeket a városból kitoloncolták. A szabómestereknek az óbudai katonai ruházati bizottság adott megrendeléseket, hogy legényeiket foglalkoztatni tudják. A kovács, az asztalos és lakatos mesterlegényeket pedig a városi tanács közbejárására az óbudai hajógyár foglalkoztatta – igen alacsony, 24–30 krajcáros napi bérért.

A munkanélküliség növekedését azonban ezek az intézkedések nem tudták megakadályozni. A városi tanács rendőri intézkedéseket tett a munkanélküliség és a szegénység csökkentésére: 1845–46-ban 7200 személyt toloncoltak ki a városból. Ezeknek nagy része azonban visszatért, nem volt hova mennie. Olyan emberekről, főképp felső-magyarországiakról volt szó, akik máskor télre hazamentek, mert akkor nem volt alkalmi munka a kőbányákban s kertészetekben, a fuvarosoknál, a dunai rakodóknál, a város határában épülő vasútnál és az építkezéseknél.

Nagy Lajos: BUDAPEST TÖRTÉNETE 1790 - 1848

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Ilyen körülmények között nagymértékben megszaporodott a koldusok száma, akik sem szálást, sem kereseti lehetőséget nem találtak. Közülük naponta ketten – hárman éhenhaltak, a kórházak megteltek szegény betegekkel. Akik már nem fértek el a Rókus Kórház termeiben, azokat a folyosókon, pincékben, a kórház melletti pajtákban helyezték el, és a terézvárosi Gyár utcában (ma Jókai utca) ideiglenes kórházat állítottak fel. A koldulást koldusörök ki rendelésével is próbálták megakadályozni, de sikertelenül. A készpénz és a természetbeni adományok gyűjtése sem volt eredményes. Nem sokat segített az sem, hogy 1846-tól kezdve az utcák tisztítását a városi tanács nem rabokkal, hanem felfogadott napszámosokkal végeztette. A helyzet Budán teljesen azonos volt a pestivel.

Igen súlyos volt a helyzet az élelmiszer- és tüzelőanyag-ellátás terén is. Az élelmiszerárak 1838 óta 50 százalékkal emelkedtek. A hatóságok szigorúan törekedtek arra, hogy az élelmiszer-ellátást biztosítsák. A Helytartótanács Szentiványi Vincét Pestre kormánybiztosnak nevezte ki; elrendelték a pékek ellenőrzését, megtiltották a gabonából, burgonyából való pálinkaégetést és keményítőkészítést, s téglágetőkben a fával való tüzelést; ellenőrizték az élelmiszerek minőségét, a haszonkules betartását, a mérések hitelességét. Igyekeztek arra, hogy állandó készletekkel az árak ingadozását, további emelkedését elhárítsák. A Szegény Intézetre Ügvelő Bizottság mellett egy felügyelő bizottságot alakítottak, amelynek feladata volt a hatósági árak betartása és az elővásárlások (az üzérkedés) megakadályozása.

Nagy Lajos: BUDAPEST TÖRTÉNETE 1790 - 1848

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 11.0

1820-as és 40-es évek

Az inség különösen az 1840-es években vált ijesztő méretűvé. Szegények, koldusok a korábbi évtizedekben is bőven akadtak a két városban. Schams Pestről szóló könyvében, az 1820-beli állapotokat ecsetelve, külön kitérésben foglalkozik a városban élő koldussereg nagyszámával.⁵⁹ Ezt a kérdést egyébként a könyv zárófejezetében tárgyalja, ott, ahol a város általános jellemzését fejt ki. Ezek a koldusok, írja Schams, a keresztényi irgalmasság védelme alá helyezik magukat. A város minden utcájában naponta tömegével lehet koldusokat látni, akik a járókelőket toladásukkal zaklatják. Különösen a hét utolsó napja az, amikor az effajta emberek összeverődnek, bizonyára azért, mert szombaton kapják a hetibérből élők fizetésüket, ilyenkor tehát nagyobb reménnyel rohanják meg őket az utcán a koldusok. A csavargó gyermekek bandákba verődve kéregetnek. Schams ez ellen a baj ellen dologházak felállítását javasolja, amely a kéregető embereket munkához szoktatja és munkaalkalmat biztosít számukra.⁶⁰

Az 1840-es évek sajtója szinte állandóan beszél a pesti és budai nyomorról. Kossuth Lajos 1841. február 10-én „Halál és nyomor” című Pesti Hírlapbeli vezércikkében az utcán talált 280 halottról vagy magatehetetlen haldoklóról írt megrendítő sorokat. Két évvel később ugyanezen újság Fővárosi újdonságok címet viselő állandó rovatai egyikében az alábbiakat írja:⁶¹

BÉLAY VILMOS: Adalékok az ár- és bérvizonyok történetéhez Pest-Budán. (1790-1848).

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

„... És valóban iszonyú, alig képzelhető nyomor az, mely fővárosunk népének egy jó nagy részét a balsors legvézűdőbb töviseivel környezi. Ki ezt szemtől szembe nem látja, alig hinné, hogy a díszes paloták, a túlzott pazar fényűzés közepett a nyomornak emberi alakot magán nem viselő rémképeivel, az éhezők, rongyosak, a lélek- és testben betegek desperatus seregével itt oly sűrűn lehessen találkozni.” Ezután arról beszél a cikk, hogy akadnak ugyan köztük olyanok is, akik a „dolce far niente” miatt méltán viselik az élet igáját, „ellenben igen sok legjobb akarata, legfeszítettebb szorgalma mellett sem arathat gyümölcsöket létének fenntartására”. A cikk a már működő dologházat nem tartja elégségesnek a baj meggyógyítására, javasolja, hogy hollandi mintára alapítsanak szegénygyarmatokat, amit elhagyott puszta földekben bővelkedő hazánkban könnyen meg lehetne valósítani. Ezekről magának az államnak kellene gondoskodnia, „így csakhamar enyhítve volna fővárosunkban sőt hazánk minden részeiből az írlandiak s a nápolyi lazzaronik hív képmásainak borzasztó, szomorú állapota”.

Az inség legmagasabb fokra 1847 elején hágott, főleg az előző évi igen rossz termés következtében. Ekkor jelent meg az a cikk a Pesti Hírlapban, amely így ír: „... végig menve az utcákon, főleg a külvárosokban, iszonyú emberi alakokra találunk, kik sápadtan, éhezve, fátyva, alig némi rongyokkal takarózva le s fel lézengenek — vannak köztük ifjak s erősek is, kik munkahiány miatt kénytelenek koldulni; sokakon látszik az, hogy inségre csak most jutottak.”⁶²

BÉLAY VILMOS: Adalékok az ár- és bérvizonyok történetéhez Pest-Budán. (1790-1848).

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Asszociáció 12.0

Törökök kiűzése

A tömlöc és az áristom a bűncselekményhez mérten egyaránt szolgálhatott a vizsgálati fogságra és a büntetés végrehajtására. A két város tanácsa a törvényszolga vagy a strázsamester őrizetébe adta a lopással, paráznasággal, mester megverésével gyanúsítottakat;

Az osztrák büntető törvénykönyv a részletesen felsorolt gyanújeleken kívül azt szabta az incarceration feltételül, hogy **a gyanúsított közönséges (különösen vagyontalan) ember legyen, vagy csavargó, akinél a szökés veszélye áll fenn**; nemes és tisztességesnek ismert személyt csak nyilvánvaló és súlyos bűncselekmény miatt lehetett őrizetbe venni (26. c. 1 — 2. §§).

Az osztályszempontokat ilyen nyersen kifejezésre juttató szabályt Budán és Pesten is alkalmazták; a katonai parancsnok, az adminisztráció éppen úgy hivatkozott rá, mint a tanácsok vagy az őrizetbe vett felek. Az eljárás során csak azt lehetett áristomba tenni, aki „flchtig und unbemittelte persona”, tehát **akinek polgári háza és ingatlana nem nyújtott garanciát a szökés ellen**, aki de fuga suspectus (suspecta) ;

ezért tiltakoztak oly hevesen az áristom ellen a nagyobb bűnügyek vádlottjai: Wallisch, Herold, Gall és mások, ezért igazolták rendes polgári foglalkozásukat a csavargónak beállított egyének.

Bónis György: Buda és Pest bírósági gyakorlata a török kiűzése után 1686-1708

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Akkor most tekerjünk vissza!

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Van egy ország...

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

ahol...

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

ahol
„bármikor bármi megtörténhet”

(O.V., Tusványosfürdő, 2014. július)

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Bármikor bármi?
?!

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Mi lenne, ha...

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Ha megtörténne...

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Ha megtörténne az Alaptörvény végrehajtása?

„XXII. cikk

(1) Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa .

(2) Az emberhez méltó lakhatás feltételeinek a megteremtését az állam és a helyi önkormányzatok azzal is segítik, hogy törekszenek valamennyi hajlék nélkül élő személy számára szállást biztosítani .

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Ebből valójában automatikusan adódik legalább három nagyobb teendő:

§ a kormány készítsen átfogó és részletes cselekvési tervet a minden polgár számára elérhető „emberhez méltó lakhatás feltételeinek” a biztosítására és gondoskodjon annak végrehajtásáról.

§ a kormány készítsen átfogó és részletes cselekvési tervet a „minden hajlék nélkül élő személy számára elérhető szállás” biztosítására és gondoskodjon annak végrehajtásáról.

§ az Országgyűlés teremtsen meg azt a szabályozási, finanszírozási környezetet, mely lehetővé teszi, hogy a helyi önkormányzatok biztosítsanak minden hajlék nélkül élő személy számára elérhető szállást.

E teendők a hatályos Alaptörvényből adódó minimális követelmények, melyek magát a vállalt/előírt *törekvést* tükrözik, a teljes körű megvalósulás nyilvánvalóan számos lépésen keresztül vezet.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Ha megtörténne az Önkormányzati (sarkalatos) törvény végrehajtása?

13. § (1)

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

...

10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Ebből a törvényi előírásból szintén igencsak számos teendő következik, de annyi bizonyosan, hogy

- § minden helyi önkormányzat készítsen középtávú programot és éves tervet
- a területén hajléktalanná vált személyek ellátására
  - a hajléktalanná vált személyek rehabilitációjára
  - a hajléktalanná válás megelőzésére

vonatkozóan és

§ a kormány teremtsen meg azt a finanszírozási, szabályozási környezetet, mely e kötelező önkormányzati feladat végrehajtását lehetővé teszi minden helyi önkormányzat esetében.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Ha megtörténne a Szociális törvény végrehajtása?

7. § (1)

A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére,
köteles az arra rászorulóknak átmeneti segélyt, étkeztést, illetve szállást
biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Jogszabályban kell körülírni az „életét és testi épségét veszélyeztető helyzet”
egyes formáit és az ilyen élethelyzet esetén biztosítandó lakhatás
körülményeit.

Ilyen élethelyzetben az elhelyezésre jogosult emberek számára a minimális
lakhatási formát **sürgősséggel**, a **tartózkodási hely szerinti** önkormányzat
köteles biztosítani ill. megszervezni mindaddig, amíg a feltételek fennállnak.
Alaphelyzetben az illetékes közhatalmi szervezetnek **pénzbeli lakhatási
támogatást** kell biztosítania, azonban ha ezzel a lakhatás nem biztosítható,
akkor az önkormányzat a **tényleges lakhatás** (természetbeni) biztosításáról is
köteles gondoskodni. A minimális lakhatás gyakorlati biztosítása
megvalósítható önkormányzati ingatlanban, bérelt helyen, más
önkormányzattal, nem-önkormányzati szolgáltatóval kötött szerződéssel.

Nem teljesítés esetén az illetékes járási kormányhivatal, illetve a bíróság
kötelezheti az önkormányzatot, a jegyzőt a feladat végrehajtására.

Kötelező feladat lévén, ilyen esetekben **az elhelyezés költségét a központi
költségvetésből indokolt megtéríteni**. E kötelezettség hiánytalan végrehajtása
éves szinten legfeljebb 4,8 milliárd Ft központi költségvetési plusz kiadást
igényelhet

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

De szálljunk alább...

Hiszen Radnóti óta tudjuk:

*„...Ki gépen száll fölbe, annak térkép e táj,
s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály;
annak mit rejt e térkép? gyárat s vad laktanyát,
de nékem szöcskét, ökröt, tornyot, szelíd tanyát;
az gyárat lát a látszón és szántóföldeket,
míg én a dolgozót is, ki dolgáért remeg,
erdőt, fűttyös gyümölcsöst, szállót és sírokat,
a sírok közt anyókát, ki halkán síroga, ...”*

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Immár újra kellene gondolni

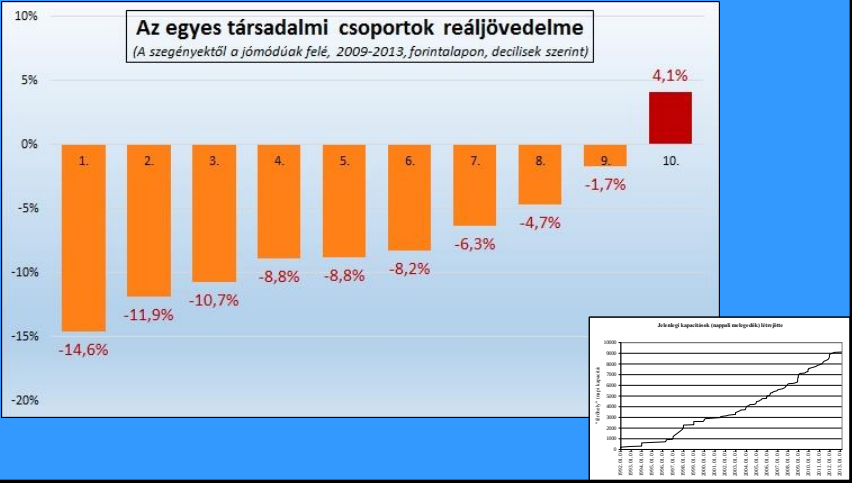
a nappali melegedők,
az éjjeli menedékhelyek,
az átmeneti szállók,
az utcai szolgálatok,
és a többi hajléktalan-ellátó szolgálat

feladatait, funkcióit...*

*További részletek:
Győri Péter: Hajléktalanügyi országjelentés – 2013

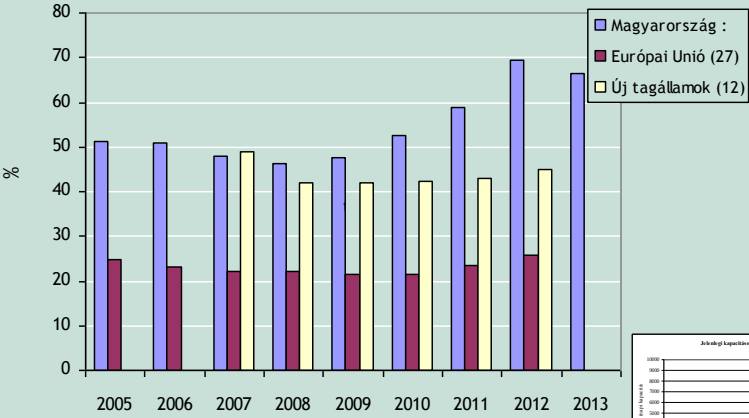
Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Nappali melegedők – szociális szolgáltató
központként

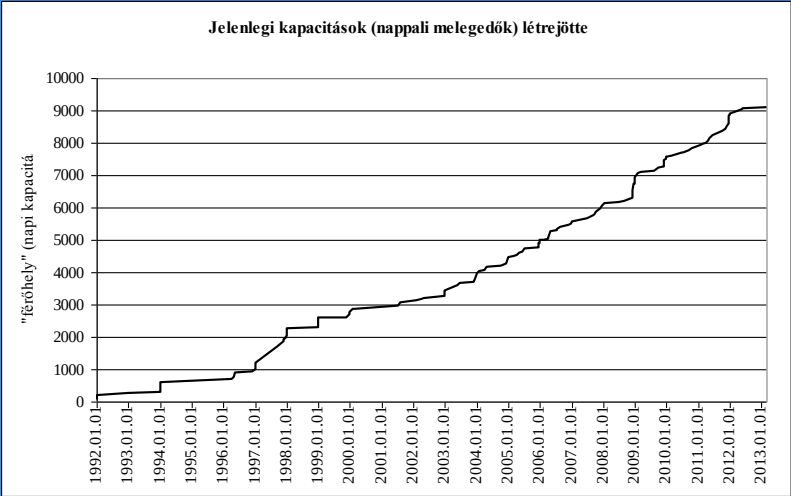

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Az alacsony jövedelmű háztartások hány százalékában
nem jut valamilyen húsféleség az asztalra

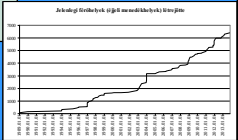
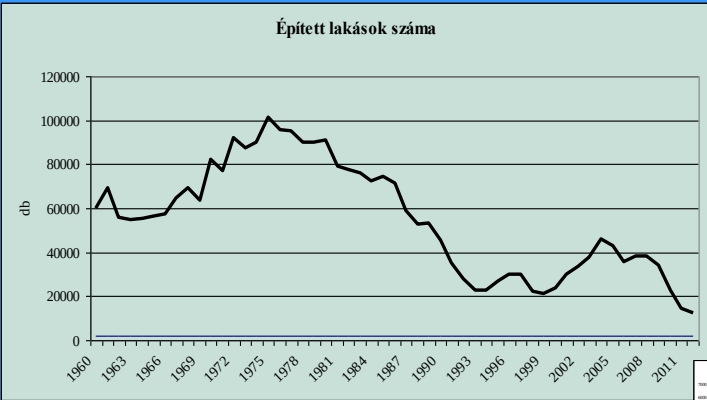

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

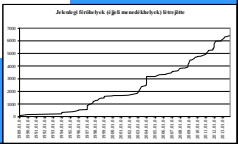
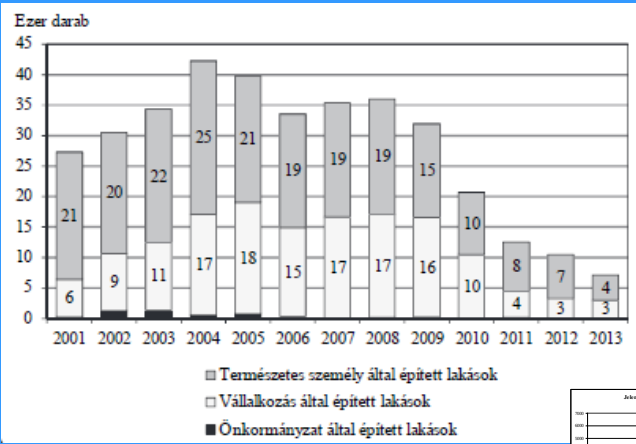

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

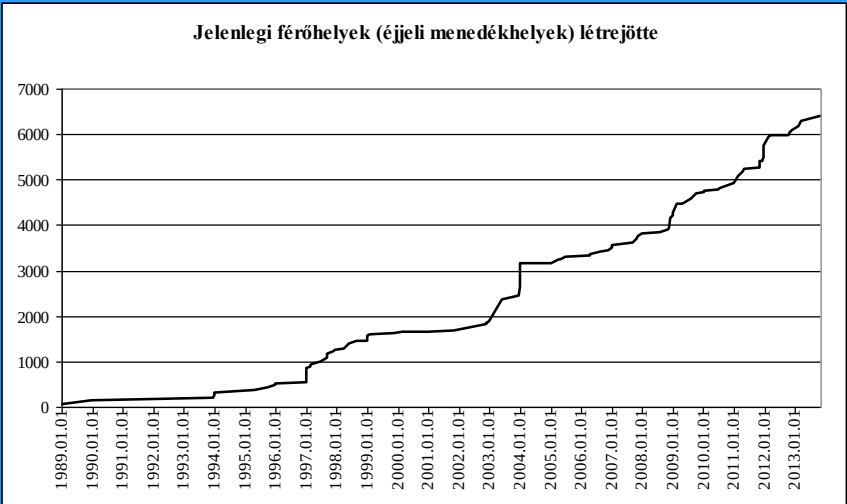
Éjjeli menedékhelyek – professzionális krízis-
kezelés és intenzív továbbsegítés

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

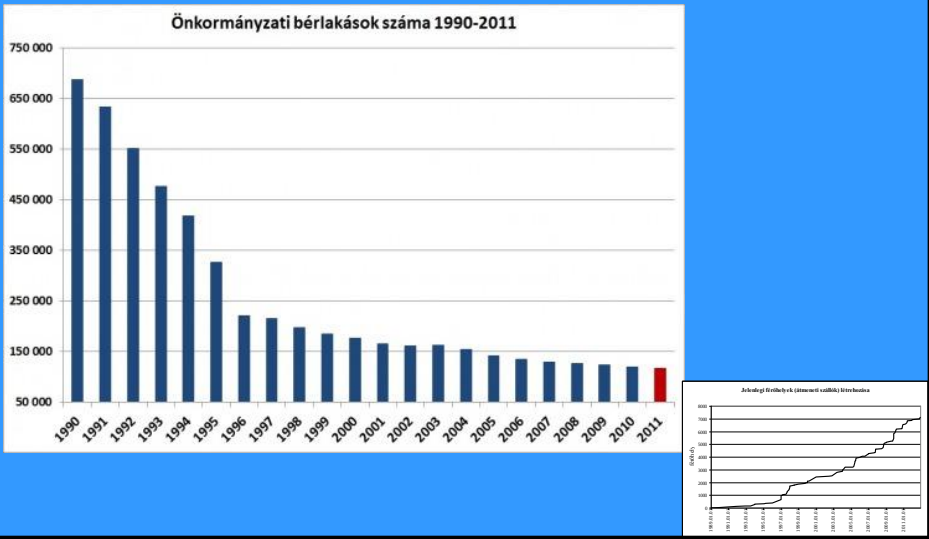

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

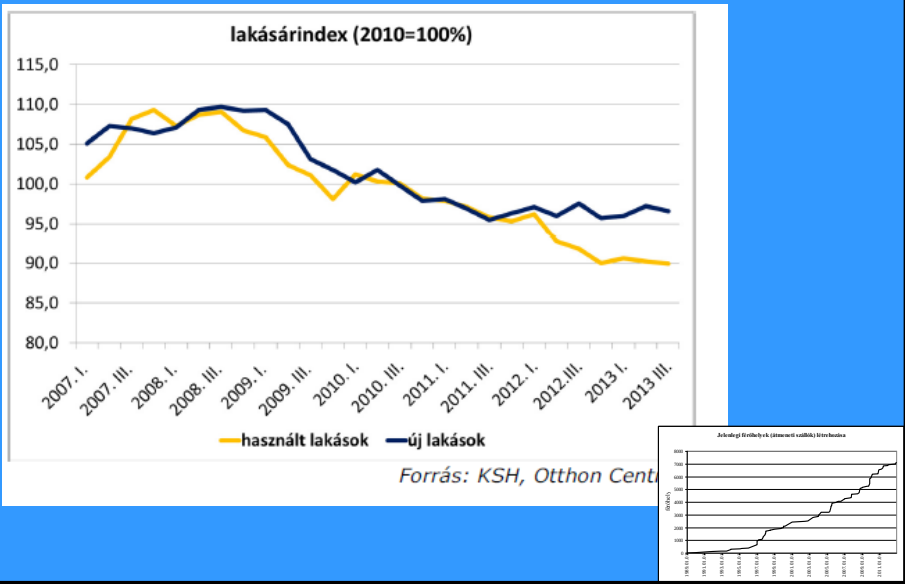

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

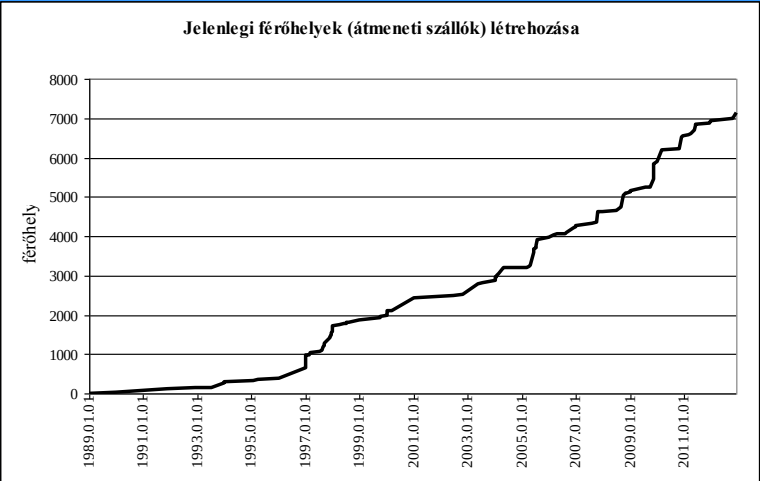
Átmeneti szállók - szociális lakhatás biztosítása

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

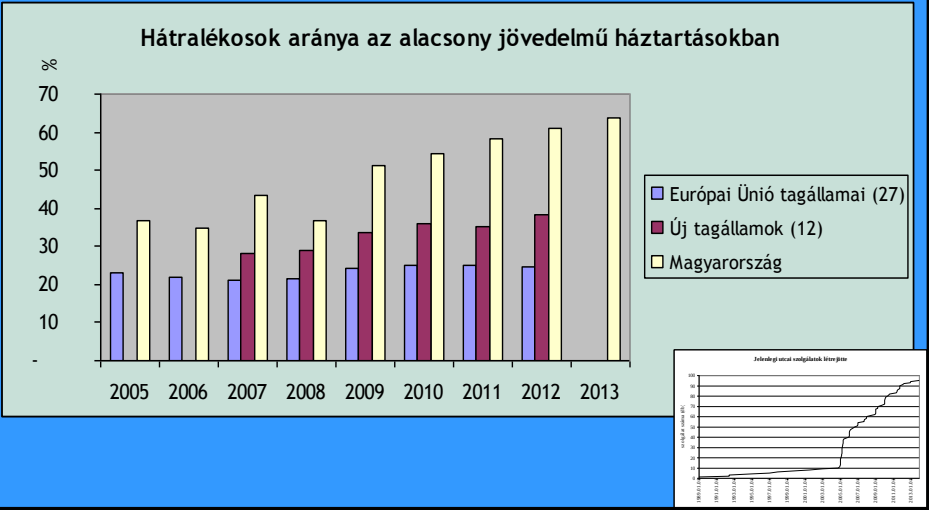

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

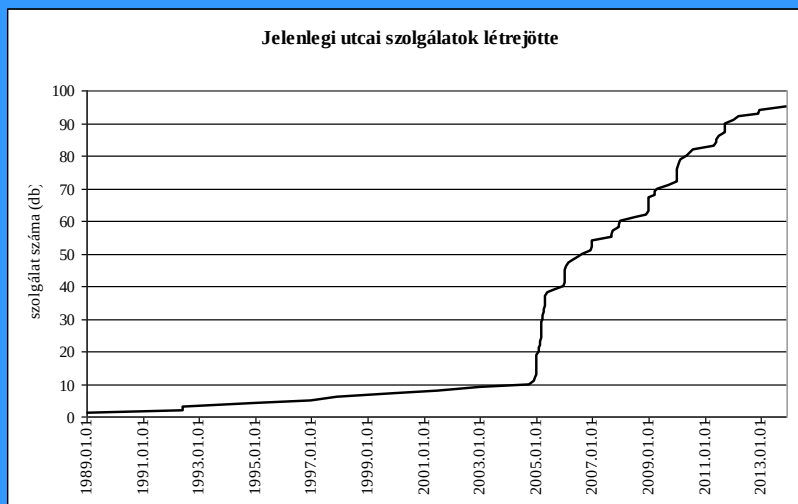

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Utcai szolgálatok - utcáról szociális lakhatásba

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

Köszönöm a figyelmet!

gyori_peter@yahoo.com

Reggeli időutazás - Asszociációk pirkadattól alkonyatig
Hajléktalanügyi országos konferencia 2014.

„Senkit nem hagyunk az út szélén!”

